

STANOVISKO REPUBLIKOVEJ ÚNIE ZAMESTNÁVATEĽOV

Návrh zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 516/2008 Z. z. o Audiovizuálnom fonde a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov a ktorým sa menia a dopĺňajú niektoré zákony

<https://www.slov-lex.sk/elegislativa/legislativne-procesy/SK/LP/2026/50>

Materiál v pripomienkovom konaní do 03.03.2026

Stručný popis podstaty materiálu najmä jeho relevancie z pohľadu RÚZ

Materiál bol predložený do medzirezortného pripomienkového konania Ministerstvom kultúry SR na základe Plánu legislatívnych úloh vlády SR na rok 2026.

Cieľom a obsahom materiálu je najmä:

Cieľom návrhu zákona je transponovať do právneho poriadku Slovenskej republiky článok 13 ods. 2 a 3 smernice Európskeho parlamentu a Rady 2010/13/EÚ z 10. marca 2010 o koordinácii niektorých ustanovení upravených zákonom, iným právnym predpisom alebo správnym opatrením v členských štátoch týkajúcich sa poskytovania audiovizuálnych mediálnych služieb (smernica o audiovizuálnych mediálnych službách) (kodifikované znenie) (Ú. v. EÚ L 95, 15.4.2010) v platnom znení, pričom transpozícia týchto ustanovení je pre jednotlivé členské štáty dobrovoľná. Hlavným zámerom návrhu zákona je teda v súlade s článkom 13 smernice o audiovizuálnych mediálnych službách zaviesť primeraným a nediskriminačným spôsobom aj pre poskytovateľov audiovizuálnych mediálnych služieb na požiadanie, ktorí nemajú svoje sídlo v Slovenskej republike, no napriek tomu poskytujú služby na našom území a ich služba je cieleňá na slovenských zákazníkov, povinnosť platiť príspevok do fondu a tiež priamo investovať do slovenskej audiovizuálnej produkcie.

Návrh zákona má nadobudnúť účinnosť dňa 01.01.2027

Postoj RÚZ k materiálu

Návrh zákona sa predkladá s cieľom transpozície európskej legislatívy. RÚZ k návrhu zákona predkladá nižšie uvedené pripomienky.

Pripomienky RÚZ k predkladanému materiálu

1. Všeobecná zásadná pripomienka k materiálu ako celku

Podľa práva EÚ musí každá nová finančná povinnosť rešpektovať zásady proporcionality a nediskriminácie. V súlade so zásadou proporcionality by sa opatrenia mali obmedziť na to, čo je striktné nevyhnutné na dosiahnutie legitímnych cieľov príslušnej legislatívy. Ak je k dispozícii viacero vhodných možností, zákonodarca musí podľa práva EÚ zvoliť tú možnosť, ktorá má najmenej reštriktívny dopad. V tomto kontexte je nevyhnutným predpokladom dôkladné posúdenie vplyvov, ktoré identifikuje prípadné relevantné zlyhanie trhu a zabezpečí, že budú riadne vyhodnotené všetky dostupné politické možnosti a odôvodnenie, ktoré za nimi stojí. Domnievame sa, že sa takéto posúdenie zrejme neuskutočnilo, a preto chceme vyjadriť obavy týkajúce sa súladu navrhovaného prístupu s európskym právom.

Vznik finančných povinností spôsobuje viacero nezamýšľaných účinkov. Štúdie ukazujú, že finančné povinnosti odrádzajú od vstupu na trh, čo vedie k nižšej produkcii obsahu, než aká by bola bez regulačného zásahu. Regulačný zásah, ktorý by nariadil investície do lokálneho obsahu, by mohol mať odrádzajúci efekt na príchod investícií od zahraničných poskytovateľov VOD služieb a negatívne ovplyvniť konkurencieschopnosť Slovenska ako globálnej destinácie pre investície do audiovizuálneho sektora. Povinnosti vo forme odvodov zároveň nesú riziko zvýšenia byrokracie pri financovaní audiovizuálneho obsahu.

Finančné povinnosti často vedú k inflačným efektom, keďže požiadavka prispievať na lokálne produkcie zvyšuje ceny všetkých zdrojov vstupujúcich do výroby. Rast nákladov môže ohroziť atraktivitu Slovenska pre medzinárodné služby pri realizácii nových produkcií a zároveň znižovať schopnosť domácich producentov konkurovať.

Finančné povinnosti môžu viesť aj k fragmentácii kapitálu, čo sťažuje producentom možnosť zabezpečiť kompletnú podnikateľskú podporu potrebnú pre veľkorozpočtové projekty a môže odrádzať práve vysokorozpočtové produkcie.

Tento rámec je tiež nefunkčný a neprimeraný pre tematické služby, ktoré nemôžu investovať do lokálneho obsahu bez toho, aby tým narušili podstatu svojej služby a výrazne zasiahli charakter obsahu, kvôli ktorému si ich diváci pôvodne predplatili.

Finančné povinnosti vyvolávajú otázky aj z pohľadu hospodárskej súťaže. V júni 2025 švédsky protimonopolný úrad konštatoval, že finančné povinnosti predstavujú formu „krížového subvencovania“ a že by bolo „nevhodné, aby boli podniky nútené spolufinancovať“ konkurentov. Úrad zároveň upozornil, že zvýšenie nákladov pre streamovacie služby môže viesť k nižším celkovým investíciám, a teda k opačnému efektu, než je zamýšľaný cieľ.

Na ochranu redakčnej a programovej nezávislosti mediálnych služieb je kľúčové, aby rozhodnutia o tom, aký typ obsahu sa má vyrábať alebo nadobúdať, zostali výlučne na poskytovateľovi mediálnej služby. Východiskom pri akejkoľvek regulačnej intervencii by malo byť, že práve poskytovateľ je najlepšie schopný určiť, do akého obsahu investovať, vrátane žánrov. Prístup typu „odškrtnúť si políčko“ môže navyše viesť k tvorbe obsahu, po ktorom neexistuje zodpovedajúci dopyt zo strany divákov.

Z vyššie uvedených dôvodov odporúčame, aby sa poskytovateľom VOD služieb neukladali žiadne finančné povinnosti. Na posúdenie, či je lokálny trh schopný absorbovať dodatočné investície vyplývajúce z navrhovaného opatrenia, by bolo potrebné vykonať dôkladné posúdenie vplyvov, a vyhodnotiť, aké dôsledky by mali tieto dodatočné výdavky.

2. Všeobecná zásadná pripomienka k materiálu ako celku

Vo všeobecnosti je dôležité zvážiť mechanizmy, ktoré by umožnili prenášanie nadlimitných investícií nad rámec stanovenej povinnosti do nasledujúcich finančných rokov, ako aj rozloženie základnej finančnej povinnosti na viac rokov. Takéto opatrenia by prispeli k podpore kvalitnejších a vysokorozpočtových produkcií na Slovensku a viac zodpovedajú realite audiovizuálneho odvetvia.

3. Zásadná pripomienka k čl. I., - vloženie nového novelizačného bodu

Vo vzťahu k zneniu §28 je dôležité, aby sa pri vymeriavaní základu bral do úvahy príjem za danú službu (ktorá konkrétne spadá do pôsobnosti tohto zákona) a nie príjem celej materskej spoločnosti, ktorý v tomto ohľade nie je relevantný. Práve daná služba a príjmy z nej plynúce sú predmetom odvodu a nie je primerané, aby sa na výpočet odvodu používali príjmy plynúce z iných služieb alebo produktov, ktoré sú úplne oddelené od danej služby. Tak by to malo byť špecifikované aj v návrhu zákona

4. Pripomienka k čl. I., novelizačný bod 7

Ocenili by sme ďalšie spresnenie praktického významu ustanovenia § 28a, ako aj úlohy akvizícií pri plnení povinností a definície relevantných príjmov.

5. Zásadná pripomienka k čl. I., novelizačný bod 8, v časti § 28b ods. 2

Hoci berieme na vedomie vypustenie požiadavky na minimálny 10 % príspevok (podľa čl. II bod. 3 návrhu ktorý sa týka zákona č. 40/2015 Z. z. o audiovizíi), so znepokojením konštatujeme, že nové znenie §28b ods. 2 posúva logiku opatrenia z územného (teritoriálneho) na jazykové kritérium. Európska komisia v rôznych pripomienkach v rámci TRIS uviedla, že zavedenie finančných povinností vo forme priameho financovania alebo finančného príspevku do filmového fondu, ktoré sa viažu výlučne na diela v národnom jazyku, nie je v súlade so Smernicou o audiovizuálnych mediálnych službách (AVMSD), ktorá vyžaduje, aby sa takéto príspevky vzťahovali na európske diela. V kontexte navrhovaného znenia by zavedenie požiadavky viazanej na národný jazyk (§ 28b ods. 2 písm. a) – c) a e) znevýhodnilo spoločnosti bez sídla na Slovensku, keďže by museli vynaložiť podstatne väčšie úsilie na splnenie kritérií. Ide preto o diskriminačnú požiadavku v rozpore s európskym právom. Tieto obmedzenia sa zároveň javia

ako rozporné aj so zásadou proporcionality podľa článkov 56 a 18 ZFEÚ, keďže cieľ podpory európskych diel je možné a potrebné dosahovať menej reštriktívnymi prostriedkami.

6. Zásadná pripomienka k čl. I., novelizačný bod 8, v časti § 28b ods. 3

Podľa § 28b ods. 3 návrhu, požiadavka, aby boli výdavky viazané na produkciu podporenú Fondom, prináša dodatočný prvok neistoty, ktorý môže spôsobiť, že inak oprávnené európske diela sa dostanú mimo rozsahu opatrenia. Podpora z Fondu by nemala byť podmienkou na to, aby sa projekt kvalifikoval ako priama investícia. Zavedenie povinnosti takejto podpory je zbytočne reštriktívne a zároveň prináša riziko dvojitého financovania niektorých projektov, zatiaľ čo iné by nezískali žiadnu podporu. Legitímne investície, ktoré financovanie nepotrebujú alebo oň nežiadajú, by boli vylúčené, aj keď spĺňajú všetky ostatné kultúrne kritériá a podporujú vznik relevantných diel. Výsledkom by bol presný opak sledovaného cieľa – zúženie investícií do kultúrne relevantných audiovizuálnych diel.

7. Zásadná pripomienka k čl. I., novelizačný bod 8, v časti § 28b ods. 7, § 28b ods. 8

Zavedenie podkvóty pre nezávislých producentov (§ 28b ods. 7) a kumulatívnych stropov na sumy, ktoré si poskytovatelia môžu uplatniť pri jednotlivých formách investícií (§ 28b ods. 8), predstavuje obzvlášť zaťažujúce požiadavky, ktoré zasahujú do redakčnej slobody poskytovateľov mediálnych služieb. Príliš reštriktívna definícia nezávislých producentov (§ 28b ods. 9), ktorá posudzuje nezávislosť s odkazom na celkovú dĺžku všetkých audiovizuálnych diel vyprodukovaných daným nezávislým producentom, je administratívne problematická a zasahuje do slobody podnikania. Motivuje k obmedzovaniu investícií do celého portfólia slovenského producenta, a preto sa javí ako nevyvážená vo vzťahu k širšiemu cieľu navrhovanej úpravy.

Dodatočne, 25 % strop na licencované diela môže podkopať celkový cieľ návrhu a mať nepriaznivé dopady naprieč mediálnym sektorom, vrátane distribútorov a producentov, keďže môže odrádzať od licencovania slovenských titulov. Stropy vnímame ako príliš reštriktívne a obmedzujúce slobodu poskytovateľov poskytovať služby. Odporúčame poskytnúť poskytovateľom väčšiu flexibilitu pri rozhodovaní, ako alokovať svoje zdroje medzi rôzne typy investícií.

8. Zásadná pripomienka k čl. I., novelizačný bod 8, v časti § 28c

V súlade s článkom 13 ods. 6 smernice o audiovizuálnych mediálnych službách (AVMSD) vyzývame na doplnenie tematickej výnimky do § 28c, ktorá by tieto povinnosti vylúčila v prípadoch, keď by boli neuskutočniteľné alebo neodôvodnené vzhľadom na povahu alebo tému audiovizuálnej mediálnej služby. Hoci výnimky pre nízku sledovanosť a nízky obrat vítame, tematické služby nemôžu investovať do lokálneho obsahu bez toho, aby tým nenarušili samotnú podstatu svojej služby a výrazne nezasiahli charakter obsahu, kvôli ktorému si ho ich diváci pôvodne predplatili – preto považujeme explicitné vyňatie tematických služieb za opodstatnené.

9. Zásadná pripomienka k čl. I., novelizačný bod 9, v časti §30 odsek 3

Požiadavka na auditované výkazy priamych investícií a príjmov je neprimeraná, keďže bolo preukázané, že menej reštriktívne opatrenia dokážu zabezpečiť rovnakú úroveň overenia príjmov a deklarovaných investícií. V iných členských štátoch EÚ, ako napríklad v Českej republike a Rumunsku, sú poskytovatelia povinní predložiť podpísané čestné vyhlásenie od štatutárneho zástupcu spolu s dokladom o úhrade deklarovaných investícií. Ide o riziko zavádzania zbytočných administratívnych a finančných záťaží pre poskytovateľov mediálnych služieb. Ak by sa takéto opatrenia považovali za nevyhnutné, navrhujeme, aby súvisiace náklady znášala strana, ktorá ich vyžaduje.

<https://www.slov-lex.sk/elegislativa/legislativne-procesy/SK/LP/2026/50>